

Свобода

плюс Тернопільщина • Виходить у середу і п'ятницю 6 сторінок

Незалежна громадсько-політична газета

Премії Надала під час війни і збитки громаді на 127 мільйонів гривень

Торік мер Тернополя на тлі мізерних вкладень в армію був викритий на отриманні премій. У Національному агентстві з питань запобігання корупції (НАЗК) повідомили: "Мер Тернополя з 2021 та протягом 2022 року преміював себе в максимальному розмірі та надавав собі допомогу на оздоровлення, матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань також у максимальних гранично допустимих обсягах. Розмір премій міг досягати 250% від посадового окладу". А у його заступників премії були ще більші. НАЗК склало адміністративний протокол з конфлікту інтересів щодо Тернопільського міського голови і передало на розгляд суду.

Хоч у результаті в Тернопільському міськрайонному суді винесли постанову про закриття кримінального провадження у зв'язку з відсутністю складу адміністративного порушення, отримання премій - очевидний факт. Ось витяг із судової постанови:

"Як убачається зі змісту цих розпоряджень, розмір премій Тернопільського міського голови у даних періодах становив: у період з червня 2021 року до січня 2022 року 250% посадового окладу щомісяця; у лютому 2022 року 200% посадового окладу; у березні 2023 року 90% посадового окладу; у період з квітня 2022 року до грудня 2022 року 100% посадового окладу щомісяця".

Чому ж суд не побачив конфлікту інтересів? Бо рішення про преміювання приймав не Надал, а комісія, яка була створена ще 29.12.2020 на підставі доручення виконавчого комітету з метою визначення розміру преміювання міського голови і на підставі рішення комісії, у тому числі, відділ кадрового забезпечення здійснював відповідне розпорядження про преміювання міського голови. Мовляв, мер виконував суто технічну функцію - просто підписував рішення комісії.

На хлопський розум цього не збагнути, але закриття адмінпровадження стало рятівним для мера і його оточення - задля реабілітації. Адже те, що Надал виграв суд у НАЗК, фактично гасило бурю людського осуду, й мало хто вникав у суть судового рішення.

І ось нова "серія", тепер уже від ревізорів. На сайті Державної аудиторської служби з'явилася інформація під заголовком: "Через сумнівні рішення міськради та забудовників бюджет Тернополя втратив 127 млн грн.". Прочитуємо текст: "Державна аудиторська служба України завершила ревізію у Тернопільській міській раді, під час якої було зафіксовано численні факти порушень, що привели до загальних втрат місцевого бюджету на загальну суму 127 млн грн.

Через низку суперечливих управлінських рішень міської влади бюджет Тернополя недоотримав 85 млн грн надходжень у вигляді пайової участі забудовників щодо створення і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури міста.

За рішенням міськради для дея-

ких забудовників було незаконно встановлено "пільговий" (занижений) розмір пайових внесків, які вони мали перерахувати до бюджету. У підсумку - мінус 38 млн грн для громади із забудовників, об'єкти яких вже експлуатуються, та втрата можливості надходжень на суму 43 млн грн по семи об'єктах будівництва, які доки не введено в експлуатацію.

Крім того, окремі забудовники не сплатили не лише пайових внесків, а й штрафів за них, передбачених умовами договорів. Це заподіяло додаткової шкоди міському бюджету на суму 20 млн грн.

Вісім забудовників ввели об'єкти будівництва в експлуатацію взагалі без укладання договорів про пайову участь, через що бюджет Тернополя недоотримав ще 11 млн грн.

Натомість на власних потребах у міській раді не заощаджували. Зокрема, з порушенням чинного законодавства, без наявності необхідних розпорядчих документів було виплачено премію голові міської ради та її співробітникам на загальну суму 28,4 млн грн. Та, відповідно, зайво перераховано Єдиний соціальний внесок на суму 5,8 млн грн.

В ході судового спору щодо стягнення боргу із суб'єкта господарювання - забудовника міським головою з боржником підписано мирову угоду. Відповідно до неї у вигляді пайового внеску замість грошових коштів було отримано у комунальну власність будівлю дитячого садочка, що призвело до недоотримання міським бюджетом 16 млн грн.

Матеріали ревізії Держаудитслужби передано до органів Національної поліції.

Голова Державної аудиторської служби України Алла Басалаєва зазначила, що децентралізація фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування не скасовує централізованого контролю за витратами державних коштів.

"Децентралізація дала великі можливості покращити життя громадам, проте вона не знімає з органу самоврядування відповідальності за кожну витрачену гривню місцевих бюджетних коштів. Ефективний контроль за витратами - це передусім захист інтересів громадян як платників податків", - наголосила Алла Басалаєва.

Тернопільська мерія з відповіддю

не забарилася - на офіційному сайті читаємо:

"Тернопільська міська рада у судовому порядку оскаржуватиме оприлюднені матеріали Державної аудиторської служби.

На сайті Державної аудиторської служби оприлюднено інформацію нібито щодо втрат бюджету Тернополя та порушення за результатами ревізії у міській раді. Зазначаємо, що Тернопільська міська рада не згідна із жодною позицією аудиторської служби, оскільки наведена інформація не відповідає дійсності, є необгрунтованою та безпідставною. Відтак, міська рада буде оскаржувати дані матеріали у судовому порядку.

Щодо дитячого садочку

Ухвалою Господарського суду Тернопільської області від 19.01.2023 затверджено укладену між виконавчим комітетом Тернопільської міської ради та ТОВ "Перспектива Ресурс" мирову угоду.

З метою врегулювання питання різниці заборгованості по договорах пайової участі в розмірі 2035606,06 грн та ринкової вартості дитячого садочка на вул. Микулинецька, 116-П, яка становить 16 608 620 грн, виконавчий комітет Тернопільської міської ради та ТОВ "Перспектива ресурс" погодилися врахувати умови договорів в частині розмірів пайової участі за цими договорами.

Загальна сума пайового внеску за договорами про пайову участь, укладеними між виконавчим комітетом Тернопільської міської ради та ТОВ "Перспектива Ресурс", з урахуванням штрафних санкцій становить 16 162 335,40 гривень. Згідно з висновком про ринкову вартість майна, виготовленого ФОП Мойсюк Л.В. від 07.12.2022, ринкова вартість придбаного дитячого садочка загальною площею 786,5 кв. м, розташованого за адресою

м. Тернопіль, вул. Микулинецька, 116-П, становить 16 608 620 гривень.

Таким чином, на підставі рішення Тернопільської міської ради від 27.01.2023 №8/22/23 бюджет Тернопільської міської територіальної громади поповнився майном на суму 16 608 620 грн, що на 450 тис. грн більше, ніж було закладено по договорах пайової участі з товариством. Відповідно, вбачається значний економічний ефект.

Ставлячи під сумнів правомірність ухвали Господарського суду Тернопільської області від 19.01.2023 по справі №921/573/22, який надав правову оцінку спірним правовідносинам та встановив певні обставини, Держаудитслужба допускає неповагу до суду, як інституції.

Щодо пайової участі

Тернопільська міська рада прийняла рішення від 26.06.2020 №7/51/19 "Про встановлення коефіцієнта". Рішенням Тернопільської міської ради від 08.04.2011р. №6/7/132 (із змінами) затверджено Положення про порядок пайової участі замовників у створенні і розвитку інженерно-транспортної та соціальної інфраструктури Тернопільської міської територіальної громади, яким передбачено, що в окремих випадках Тернопільська міська рада своїм рішенням може встановлювати інші розміри пайового внеску в межах, визначених Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні" та даним Положенням.

Загальна сума пайового внеску за договорами пайової участі, яким згідно з рішенням Тернопільської міської ради від 26.06.2020 №7/51/19 "Про встановлення коефіцієнта" встановлено коефіцієнт 0,01, становить 82 940 600,74 грн.

Закінчення на 3 стор.

■ Спочатку Кабмін погодив призначення 67-річного В'ячеслава Негоди головою Тернопільської обласної військової адміністрації, а згодом з'явився Указ Президента України.

В'ячеслав Негода тут народився, працював, у 1990-1998 роках був міським головою Тернополя, а також депутатом Тернопільської обласної ради. Він замінив на посаді голови обласної військової адміністрації Володимира Труша, якого Президент звільнив 29 грудня 2023 року. Вісім місяців Тернопільщиною керував перший заступник Володимир Важинський. 26 серпня заступник керівника Офісу Президента України Олексій Кулеба офіційно представив нового очільника керівникам структурних підрозділів ТОВА, начальникам РВА, головам громад, представникам територіальних підрозділів центральних органів влади. Він наголосив на ключових аспектах роботи адміністрації, спрямованих на забезпечення стабільного розвитку регіону, та окреслив пріоритетні завдання в роботі.

"Серед основних завдань нового очільника - безпека та розвиток Тернопільщини. Це - захист об'єктів критичної інфраструктури, підтримка військових, проходження осінньо-зимового періоду, якісна медицина та реабілітація, підтримка урядових програм. Зараз у всіх нас є одна велика мета, до якої ми впевнено крокуємо, - перемога у війні з російським ворогом", - зазначив Олексій Кулеба.

В'ячеслав Негода народився 25 травня 1957 року в селі Борщівка, що на Лановеччині. Закінчив Київський інженерно-будівельний інститут, Львівський Національний університет ім. І.Франка та Національну академію державного управління при Президенті України. Науковий ступінь - доктор філософії в галузі публічного управління та адміністрування.

У минулому працював начальником конструкторського бюро виробничого об'єднання "Ватра" в Тернополі. У 1998 році став першим заступником виконавчого директора Асоціації міст України. З 2008 по 2010 рік був заступником міністра Мінрегіонбуду. Заступником міністра розвитку громад та територій України працював з вересня 2019 року до 24 січня 2023 року.

"Насамперед дякую Президенту України за довіру. Для мене - це велика персональна відповідальність і честь сприяти розвитку Тернопільської області. Так, на нас чекає багато роботи, адже зараз нелегкий час. Ми повинні докласти максимум зусиль для посилення інституційної спроможності адміністрації і місцевих рад. Жодна форма байдужості - неприпустима. Спільно ми будемо працювати над покращенням життя в громадах, підтримувати місцеве самоврядування та впроваджувати євроінтеграційні процеси", - сказав В'ячеслав Негода.

Що ж, хочеться побажати новопризначеному голові Тернопільської обласної військової адміністрації успіхів на новій посаді, терпіння, витривалості та мужності у цей складний час викликів та проблем, з якими стикається і уся наша Україна, і Тернопілля зокрема.

Початок осені буде теплим, а бабине літо буде у жовтні

*От і вересень. Здрастуй, осінь!
Звідкіля ти до нас прийшла?
Квітнуть айстри, а в небі просине,
Стильки сонечка і тепла...
Але яблука вже достигли,
Медом пахнуть грушки в саду.
І коли це воно все встигло?
Поміж квітами я їду...
І дивуюся, і радію,
Бо повсюди краса без меж.
В серці я ця краса лелію,
Надихаюся нею теж.
Це вже вересень. Це вже осінь.
У природі шодень нове.
Хмари вкривють небесну просинь...
Вже й листок по воді пливе...*

Н. Красоткіна

Початок осені в Україні очікується теплим. Про це розповіла синоптичниця УкрГідрометцентру Діана Кривобок. Загалом середня температура вересня останніх років на 1-2 градуси вища за норму. Тож, у Західній Україні у першій половині вересня очікується відносно тепла і посушлива погода з температурою 21-25 градусів Цельсія. Однак у другій половині місяця можливі прохолодні ночі та дощі, що може призвести до утворення туманів. Про те, яким буде вересень, розповіла й завідувачка відділу метеорологічних прогнозів Українського гідрометеорологічного центру Наталія Голеня. Вона наголосила, що погода на місяць вималюється на основі спостережень минулих років і можна підсумувати, що останні два десятиліття вересень був теплим. Звісно, трапляються й винятки з правила, але зазвичай перший місяць осені ще дуже схожий на літній.

Найкраще оксамитовий сезон відчувається, звісно, на півдні - там середні показники стабільно утримуються на рівні 20 градусів тепла. Загалом, середньодобова температура вересня сягатиме +15, а інколи й до +17. Традиційно прохолодно у гірській місцевості - до 9-15 градусів з плюсом.

За двадцятирічний період спостережень фіксували й абсолютний максимум вересня: +33-38 градусів та доволі приголомшливий мінімум: від 1 до 8 градусів морозу (зниження температури зазвичай спричинює арктичне повітря, яке йде з півночі).

Бабине літо, каже метеоролог, очікуємо у жовтні, скільки воно триватиме десять днів чи лише три - поки не можна спрогнозувати.

До речі, наші предки вшановували два "бабських літа" (одна з давніх назв місяця вересня, в що пору жінки закінчували роботи в полі і могли трохи відпочити). Одне, так зване молоде, припадало на період з 28 серпня по 11 вересня. І старе - з 14 по 27 вересня.

А чи знали ви, чому вересень назвали вереснем? Назва дев'ятого місяця року пов'язана з вересом - вічно-зеленою рослиною. Пахучі суцвіття вересу розпускаються в серпні і цвітуть аж до кінця жовтня. Проте найприємніші рожево-бузкові квіти вкривають піщані лагорби, торф'яники та соснові бори саме у вересні.

Спостерігаючи за погодою у вересні, наші предки намагалися спрогнозувати погоду й на зиму чи на врожай, зокрема, якщо вересень теплий і сухий - зима буде пильною, а дощовий вересень - на врожай наступного року.

У вересні прогнозують шість магнітних бур

■ Вони будуть слабкої, середньої та сильної інтенсивності. У цей період існує небезпека для здоров'я метеозалежних людей.

З а словами лікарів, магнітні бурі - це потенційно небезпечні для здоров'я явища. Цими днями метеозалежні, літні та хронічно хворі люди можуть відчувати нездужання. Знаючи точні дати магнітних бур, можна заздалегідь підготуватися і зберегти свій організм від їх негативного впливу. Варто відмовитися від алкоголю та надмірного споживання кави. Потрібно носити із собою засіб проти головного болю, пити багато води та дотримуватися здорового харчування. Спати не менше 7-8 годин на добу. Гуляти на свіжому повітрі та формувати навколо себе спокійну атмосферу.

1-3 вересня - незначні магнітні коливання, які відчуватимуть метеозалежні.

10 вересня - магнітна буря середньої інтенсивності, негативний вплив якої відчувають люди із хронічними захворюваннями.

15 вересня - потужна магнітна буря. Може боліти голова, змінюватиметься тиск, будуть проблеми зі сном. Також фахівці радять уникати серйозних фізичних навантажень.

19 вересня - середня магнітна буря. Цього дня може виникнути головний біль і погане самопочуття.

26-27 вересня - сильна магнітна буря, тому погане самопочуття може бути й в абсолютно здорових людей. Тим, хто страждає на хвороби серця, лікарі радять звести до мінімуму фізичну й інтелектуальну працю.

30 вересня - середня за потужністю магнітна буря. Люди можуть відчувати підвищену стомлюваність, зміни настрою.

«Контінентал» збирає врожай картоплі

■ На полях кластера "Картопля" компанії "Контінентал" розпочали збір врожаю. Виконують ранні продовольчі та насіннєві сорти культури. Роботи стартували на Львівщині та Тернопільщині. Загалом у цьому сезоні компанія вирощує картоплю на площі 1870 га у Львівській і Тернопільській областях: 1150 га займає чипсова, 429 га - продовольча та 292 га - насіннєва.

Цей сезон для картоплі, як і для інших культур, мав свої особливості. Зокрема, посадку розпочали трохи пізніше через надмірні опади. Втім завдяки сприятливим погодним умовам під час вегетаційного періоду культура добре наростила кореневу систему, що створило хороший потенціал для продуктивності.

"Загалом розраховуємо отримати планові показники врожайності картоплі, для окремих сортів прогнозуємо врожайність вище планової. Подекуди далася взнаки посуха та тривалі високі температури повітря, що певною мірою обмежило потенціал культури. Проте загалом критичного впливу на врожайність наразі не фіксуємо. На більшості площ було достатнє во-

логозабезпечення, - зазначає операційний директор "Контінентал" Костянтин Шитюк. - Плануємо зібрати цього сезону близько 65 тис. т картоплі та фінішувати з викопуванням у другій декаді жовтня".

Складські потужності "Контінентал Фармерз Груп" уже готові приймати новий урожай. Частину з них напередодні сезону планово модернізували: встановили обладнання для рециркуляції повітря. Оновили частково й ящики для складування під урожай 2024 року. Нагадаємо, компанія є провідним виробником картоплі в Україні й володіє сучасними картоплексовищами на Львівщині та Тернопільщині.

Ірина СТАХУРСЬКА

28 липня - невелика хмарність, без опадів. Вітер південно-західний, 4-5 м/сек. Температура повітря вночі 20, вдень 31 градус тепла. Атмосферний тиск 737-736 мм рт. ст. Схід сонця - 6.28, захід сонця - 20.09. Тривалість дня - 13.40.

29 липня - хмарно, без опадів. Вітер змінних напрямків, 3-5 м/сек. Температура повітря вночі 22, вдень 30 градусів тепла. Атмосферний тиск 736 мм рт. ст. Схід сонця - 6.29, захід сонця - 20.07. Тривалість дня - 13.37.

Герої не вмирають!

Віддали за нас найцінніше - життя

Не витримало серце воїна

Небесне військо Чортківської громади, на жаль, знову поповнилося ще одним воїном... Раптово помер чортків'янин **Олег Білик** (12.10.1972 - 23.08.2024). Він служив командиром десантно-штурмового відділення 95-ї окремої десантно-штурмової бригади. ДШВ - це завжди великі фізичні навантаження, складні випробування, висока відповідальність і відсутність шансу на помилку.

Війна нікому не додає здоров'я. Білика Олега не спіткала ворожа куля чи снаряд, у нього раптово зупинилося серце. Лікарі констатували ішемічну хворобу серця... Похоронили Героя з усіма військовими почестями у селі Шманьківчики.

"Хто, як не я?"

"17 серпня не витримало серце нашого захисника **Анатолія Костюка**, уродженця с.Соколів, який пройшовши АТО, знову сміливо зі словами "Хто, як не я?" 26 лютого 2022 року став на наш захист. Не ховався, не боявся, а відважно, з вірою в Україну і в наше краще майбуття, обійнявши синочка та дружину, поцілувавши матусю, став на захист.

За час служби жодного разу не нарікав, не скаржився, з повагою ставився до свого керівництва і побратимів, перед якими мав відповідальність. Не раз серце обливалось кров'ю, коли втрачав когось зі знайомих, боліла його і наша Україна, яка втрачала землі і найцінніше - вірних своїх синів. Боліло серце і за коханою дружиною, і за єдиним синочком Володимиром, якому зараз так потрібне батьківське плече і слова розради! Боліло серце і за матір'ю, якій обіцяв повернутися і допомогти в усьому. Боліло і за побратимами, яким довіряв і всіляко намагався допомогти. Боліло... і не витримало... Кажемо, що Герої не вмирають, але ж насправді вони вмирають, бо ні мама, ні дружина, ні син не можуть більше обійняти найріднішу їм людину. Та наш Анатолій Володимирович буде жити в нашій пам'яті, в наших молитвах. Спочивай у спокої, наш Герою, а ми продовжимо твою справу: переможемо, відбудуємо і цінуватимемо нашу Україну - найкращу країну у світі!" - написала у соцмережах Оксана Серета.

Серце кралялося від болю

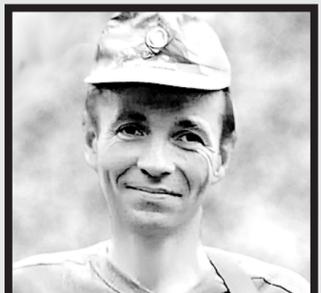

Жителі Білецької громади провели в останню дорогу молодого захисника України **Юрія Сшлишчука**, який поклав своє життя у боротьбі з московським агресором, захищаючи незалежність України та оберігаючи мирне життя нашого народу на своїй землі.

Солдат **Юрій Сшлишч** (30.05.1997-20.08.2024) був навідником аеромобільного відділення аеромобільного батальйону. До мобілізації був учасником рок-гурту "В полоні долі", писав пісні. Вшанувати пам'ять, помолитися за спочилого Героя зібралися рідні та близькі, однокласники, одногруппники, колеги-музиканти, друзі та побратими, односельчани та жителі усієї громади. Серце кралялося від болю... Трохи більше двох місяців молодий воїн прослужив у лавах Збройних сил України та "На щиті" повернувся до рідного села... Звідусіль лунали слова вдячності та підтримки скорботній родині з приводу непоправної втрати. Юрій не боявся стати на захист України і показав приклад найвищої любові, гідності та патріотизму. Похоронна процесія, із сумом і сльозами на очах, під звуки траурного маршу рушила до храму Святого архистратига Михаїла, де звершили чин похорону воїна Юрія. На шляху до храму біля калчиць священики зачитали Євангеліє. Похоронний похід супроводили тужливі дзвони церкви, до якої в дитинстві поспівав та де прислуговував у святому вівтарі. З церкви рушили на цвинтар по останній блаженній дорозі до тихої пристані й місця спочинку загиблого Героя під спів стрілецьких та повстанських пісень і звуки похоронного маршу. З гордим смутком домовину супроводить велика українська родина, що розділяє біль втрати і смутку кожного...

"Від імені Президента України, Верховного Головнокомандувача Збройних сил України прошу вас прийняти цей прапор - як символ Держави, якій він вірно та віддано служив..." - із цими словами скорботна родина загиблого Героя отримала прапор нашої держави, яку до останнього подиху захищав їхній син, онук, брат.

Загинув на чужині

Вірний військовій присязі, мужньо виконуючи військовий обов'язок, в бою за Україну, її свободу та незалежність 16 серпня поблизу н. п. Вікторівка у Кореневському районі Курської області російської федерації загинув житель Вишнівеччини **Іван Ковальський**. Службові обов'язки виконував відмінно, користувався авторитетом серед колег та підлеглих. Мав добрий рівень мотивації до військової служби та професійного самовдосконалення.

"У День Державного Прапора Вишнівеччина попрощалася з Героєм Іваном Ковальським. Мужній воїн віддав своє життя за Україну, за те, щоб синьо-жовтий стяг гордо майорів над вільним і незалежним рідним краєм. Герої не вмирають! Пам'ять про них вічно живе у наших серцях. Слава Україні!" - йдеться на сторінці громади.

Шлях воїна та патріота

Стійкістю та силою наших воїнів захоплюється увесь світ. Та, на жаль, не всі вони повертаються додому живими. Буачька громада попрощалася із полеглим старшим механіком-водієм евакуаційного відділення, молодшим сержантом **Мироном Птичем**.

Відтепер воїнові навіки 55... Чудовий вік для здійснення мрій, реалізації задуманого. Проте Мирону судилося пройти інший шлях - шлях воїна та патріота рідної землі.

"Людина високої гідності, ніколи не

відмовляв у підтримці та допомозі тим, хто до нього звертався, навіть у найважчі часи вмів підтримати і словом, і ділом. В один момент він чітко вирішив для себе, що більше не може бути осторож, тому пішов гідно і мужньо боронити нашу державу. Він завжди був воїном та героєм для своєї родини, а тепер став ним для всієї країни", - розповіли у пресслужбі громади.

Зі сльозами на очах, скорботою від непоправної втрати проводжали в останню земну дорогу Героя рідні, односельчани, жителі Буачької громади, друзі, представники влади та побратими. Розривалося серце від болю у всіх, хто зібрався, щоб вшанувати пам'ять та провести в останню дорогу нашого мужнього захисника України.

Чин похорону за полеглим воїном відслужили у церкві Різдва Пресвятої Богородиці. Востаннє відлунав сумний трикратний збройний салют за Героєм України, за сином, чоловіком, батьком, товаришем, земляком... Під звуки Державного Гімну рідна земля прийняла тіло мужнього захисника.

У глибокій скорботі низько схилиємо голови перед світлою пам'яттю Мирона Птиця. Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким. Вічна пам'ять, честь та слава Герою!

Мав багато планів та мрій

у Великій Березовиці попросилися з 43-річним воїном **Михайлом Колодчуком**. Михайло Колодчук народився 27 вересня 1981 року. Навчався в Острівському ліцеї. Проживав у селищі Велика Березовиця. Працював будівельником. Він був чуйною, доброю людиною, виховав двох синів, був для них прикладом... Мав багато планів та мрій... Був молодшим сержантом кулеметного взводу роти вогневої підтримки. Загинув 17 серпня 2024 року під час виконання бойового завдання в районі населеного пункту Птиче Покровського району Донецької області.

"Страшна війна забрала турботливого батька, люблячого сина, старшого брата, хорошого побратима та вірного сина України. У Михайла Колодчука залишилась мама, два сини та два брати", - написали на сторінці громади.

Провести в останню дорогу Героя прийшли рідні, близькі, друзі, колеги, однокласники, сусіди, жителі Великої Березовиці, представники влади та духовенства.

Висловлюємо щирі співчуття усім рідним і близьким Михайла. Сумуємо разом з вами, низько схилиємо голови у скорботі...

Медики боролись до останнього

Від важкої хвороби на 52 році життя помер військовий Збройних сил України **Олег Нагірняк** із Чорткова (03.01.1973).

Олег був контрактником, до лав ЗСУ долучився ще у травні 2021 року, за півроку до повномасштабного вторгнення росіян. Мав звання сержанта, військова професія - оператор. Служив у 24-й окремій механізованій бригаді імені Короля Данила. У лютому 2024 року Олега направили на лікування у Дніпро із діагнозом злоякісна новоутворення шлунку. На жаль, попри усі намагання медиків, врятувати чоловіка не вдалось... Чортків'янин Олег Нагірняк назавжди повернувся до рідного дому. Вправний та відважний воїн, який не один день боронив Україну від московської орди, на 52-му році життя помер від важкої хвороби.

Герої не вмирають!

Чому суд поновив на посаді голови облради Михайла Головка?

Відповідь на це запитання дає рішення Восьмого апеляційного адміністративного суду, що днями з'явилося у реєстрі судових рішень.

У документі суддя роз'яснив підстави, на основі яких скасував рішення Тернопільського окружного адміністративного суду, визнав протиправним та скасував рішення облради від 26 жовтня 2023 №813 про звільнення Михайла Головка з посади голови обласної ради.

Нагадаємо, 1 серпня 2024 року Восьмий апеляційний адміністративний суд Львова повністю задовольнив апеляційну скаргу ексголови Тернопільської облради Михайла Головка щодо поновлення на посаді. Того ж дня на сесії облради депутати повторно внесли питання про звільнення Михайла Головка до порядку денного і провели таємне голосування. За проголосували од-

ногосно всі присутні 40 депутатів.

Хоча, щоб виконати рішення суду, обласна рада мала спершу поновити на посаді Михайла Головка, а вже потім його звільнити вдруге. Але в облраді впевнені, що все зробили законно і тоді, і тепер. Чи так це - покаже час. А наразі Михайло Головка виграв у суді і за рішенням суду йому мають виплатити 591 024 грн зарплати за час вимушеного прогулу.

Чи буде Михайло Головка подавати до суду вдруге про незаконне поновлення-звільнення, побачимо згодом.

Адвокат Ростислав Небельський роз'яснив, що позиція Восьмого апеляційного адміністративного суду у справі про поновлення Михайла Головка на посаді базується винятково на констатації порушення порядку скликання сесії, на якій було проголосоване звільнення.

"Підстав, які б надавали депутатам обласної ради та постійній комісії права на скликання позачер-

гової сесії 26.10.2023 (немотивованої відмови голови обласної ради або неможливості його скликати сесію ради, чи не скликання такої першим заступником, заступником голови обласної ради), не було, оскільки в двотижневий строк головою обласної ради розглянуто вимогу №2159 та скликання сесію Розпорядженням №245 на поставлене у вимозі питання щодо звільнення голови з посади", - йдеться у постанові суду. Відповідно до закону, депутати мають право скликати сесію самостійно, але за певних умов.

Лише у випадку, якщо голова обласної ради, його перший заступник, або заступник не скликають сесію на вимогу депутатів, сесія може бути скликана не менш як 1/3 депутатів обласної ради. Оскільки голова вже скликав сесію на вимогу депутатів, то права скликати її самостійно у них не було.

Далі буде...

Тернопільською обласною військовою адміністрацією прийнято розпорядження обласної військової адміністрації від 14 серпня 2024 року № 442/01.02-01 „Про внесення змін до критеріїв, за якими здійснюється визначення підприємств, установ і організацій, розташованих на території області, які

є критично важливими для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період", що зареєстроване в Західному міжрегіональному управлінні Міністерства юстиції 19 серпня 2024 року за № 99/589 (детальна інформація: <http://surl.li/zbcbef>).

Олег Барна став почесним громадянином Борщова

Дехто може відразу подумати, а чому Борщова, адже він народився, жив та працював на Чортківщині.

Відповідь дає рішення, яке ухвалила Борщівська міська рада і підписав міський голова Борщова Ігор Чопик 24 серпня, а ще подячні слова дружини пана Олега Ольги, яка разом з дітьми, братом Степаном, батьками, родичами, однодумцями свято береже пам'ять про Уроюя-патріота.

- Сьогодні Олег Барна разом із героями Борщівського краю отримав ще одну вічну приписку, тепер і в Борщівській громаді, - зазначила пані Ольга. - За час своєї роботи в окрузі Олег Барна побував у кожному куточку Борщівщини і не один раз. З ким із достойників зустрічався у мирному житті, разом розбудовували цю благословенну Богом на добрих людей, завзяятих господарів, унікальних висиваль-

ниць землю, з кимсь разом були в окопі. І зараз знову разом - у списку Почесних громадян міста Борщів. Дякую, що тримаєте його в серці, в молитві та подяці!

Прочитавши ці слова, я відразу погодилася з пані Ольгою, уявила, як Олег Барна, балотуючись у народні депутати і будучи уже депутатом Верховної Ради їздить від села до села у своєму виборчому окрузі, говорить з людьми, переймається їх проблемами, намагається їх вирішити, допомагає кожному, кому ділом, кому теплим словом.

Його поважали за правду, чітку державницьку, громадянську позицію, за любов до України, за яку він віддав найцінніше - життя.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Дитина йде до школи: задоволення не з дешевих

Напередодні 1 вересня у батьків, які мають школярів, адже виникає низка проблем. І не лише психологічних, а й матеріальних.

Скільки коштує зібрати дитину у 2024 році?

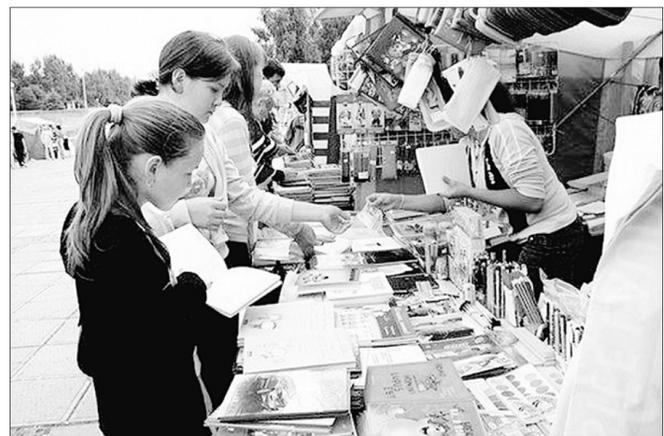
Залежно від регіону або місця придбання канцелярського приладдя, його вартість може відрізнятись. Тернопіль належить до тих регіонів, де фахівці фіксують середні ціни по Україні.

Так, наприклад, шкільний рюкзак може коштувати від 500 гривень. Крім того, деякі магазини пропонують придбати наплічник одразу з наповненням - пеналом, сумкою для форми на фізкультуру, пляшкою для води та контейнером для перекусу. Вартість такого набору стартує від 2 500 гривень.

Зазвичай ортопедичні рюкзаки українського або іноземного виробництва коштують приблизно 2 500 грн. Якщо на них зображені герої відомих фільмів та мультфільмів, ціна також зростає. На старі колекції трапляються знижки. Тому середня ціна рюкзака - 1 500 грн.

Зошити коштують - від 6 гривень, обкладинки для зошитів - від 20 гривень за упаковку, обкладинки для підручників - від 30 гривень за упаковку, ручки - від 10 гривень, набір кольорових олівців - від 25 гривень, гумка - від 4 гривень, лінійка - від 10 гривень, альбом для малювання - від 25 гривень, фломастери - від 50 гривень, пенал - від 20 гривень, щоденник - від 30. Також школярам нерідко доводиться купувати спеціальні зошити для різних предметів, підручники, атласи, контурні карти тощо.

Шкільна форма у закладах освіти не обов'язкова, проте дітям до-

водиться оновлювати гардероб. Щодо одягу, то штани або спідниця коштують 400 грн. Сорочка або блузка - 350 грн, змінне взуття - 350 грн, шкарпетки (5 пар) - 100 грн, спортивний костюм - 580 грн, спортивне взуття - 470 грн.

Що потрібно для учня 1 класу?

Перед закупками бажано поговорити зі вчителькою, щоб нічого не забути або не купити зайвого. Зазвичай на зборах батьки першачків отримують перелік усього необхідного.

Як правило, це зошити в клітинку - 10 штук по 12 аркушів, зошити в похилу лінію - 10 штук по 12 аркушів, пенал м'який, гумка, олівці прості, олівці кольорові, точильниця, лінійка, ручки, папка і обкладинки для зошитів.

Для уроків образотворчого мистецтва треба: альбом, пензлики, фарби. Для уроків трудового навчання: кольоровий папір і картон, клей, ножиці (безпечні для дітей), пластилін. Для уроків фізичної культури: спортивний костюм і взут-

тя, футболка. Навчальне приладдя для першокласника, якщо купувати окремо, а не набором, коштує 995 грн. Як варіант, можна обрати набір першокласника, який містить одразу все необхідне приладдя. Він коштує більше тисячі гривень. Набір для образотворчого мистецтва та уроків трудового навчання - 400 грн.

Як можна зекономити на покупках, готуючись до навчального року?

Нерідко напередодні навчального року багато магазинів пропонують знижки. Речі можна замовити в інтернет-магазинах або ж з-за кордону.

Не варто купувати все одразу, адже часто не все знадобиться у перші місяці навчання. Дещо можна придбати згодом.

Спокійного і мирного нового навчального року усім.

Галина ВАНДЗЕЛЯК

Свобода плюс Тернопільщина

Головний редактор Тарас Савчук

46008, м. Тернопіль, вул. Торговиця, 11, ТОВ «Редакція газети «Свобода».
Р/р 16380805000000026000624332 в АТ «Райффайзен Банк Аваль», МФО 380805, код 21157527

Відповідальний секретар:

Віктор Уніят

Літературний редактор:

Наталія Гавришко

Журналист:

Галина Вандзеляк, Ольга Кушнерик

Бухгалтерія: Галина П'ятиківська

Рекламний відділ: Оксана Волошина

Журналисти: тел. 0 (352) 23-55-02

Реклама: тел. 0 (618) 932-29-05

Індекси видання: 61369, 40184.

Ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа:

RO-02865.

Рішення Нацради України з питань телебачення і радіомовлення №571 від 29.02.2024 р.

E-mail редакції:

reklama-svoboda@ukr.net

svoboda-te@ukr.net

Сайт: svoboda.te.ua

Чергова - Галина Вандзеляк

Висловлені авторами думки можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Оригінали не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - лише на сторінках газети. Матеріали під рубрикою «Політична трибуна» надруковані на правах реклами. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Віддруковано:

ТОВ «Поділля-Тер», м. Тернопіль,

тел. (0352) 52-27-37, (067) 352-18-51.

сайт www.a-print.com.ua.

Замовлення № 913

Тижневий тираж 12200

Премії Надала під час війни і збитки громаді на 127 мільйонів гривень

Закінчення. Початок на 1 стор.

У зв'язку із прийняттям рішення Тернопільської міської ради від 26.06.2020 №7/51/19 "Про встановлення коефіцієнта" бюджет Тернопільської міської територіальної громади станом на 01.07.2024 поповнився грошовими коштами, здійсненими роботами та інженерними мережами на загальну суму 52 370 840,00 грн та після завершення всіх робіт замовниками будівництва додатково поповниться майном та роботами на суму 166 167 419,00 грн, що на 83 226 818,26 грн більше, ніж було закладено за договорами пайової участі.

Щодо премії

В 2016 р. Державна аудиторська служба України вже проводила ревізію Тернопільської міської ради, під час якої досліджувалося питання щодо оплати праці працівників та нараховування на заробітну плату. Порухень щодо цих питань ревізією не встановлено. Зокрема, зазначено, що ревізією правильно встановлення надбавок відповідно до чинного законодавства премій, відпускних, матеріальних допомог та лікарняних порухень не встановлено.

Зазначаємо, що з часу проведення ревізії Тернопільської міської ради в 2016 р. нормами законодавства не встановлено іншого поряд-

ку здійснення нарахувань премій міському голові та посадовим особам місцевого самоврядування, оскільки змінювались тільки розміри посадових окладів, визначених додатками до Постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 №268.

Окрім цього, питання про відсутність порушень вимог чинного законодавства при нарахуванні премій міському голові та працівникам міської ради встановлено Тернопільським міськрайонним судом Тернопільської області у постанові від 18.04.2023 у справі № 607/6094/23. У постанові суд дійшов висновку, що міський голова діяв у межах чинного законодавства України і всі умови законності щодо прийняття цих розпоряджень дотримані. Відповідно до чинного законодавства судові рішення, що набули законної сили, є обов'язковими до виконання.

Враховуючи вищевикладене, Тернопільська міська рада та посадові особи здійснюють діяльність лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Інформація, що розміщена Державною аудиторською службою є недостовірною, не обгрунтованою та безпідставною, відтак буде оскаржуватися Тернопільською міською радою у судовому порядку".

Далі буде...

Війна і аліменти

Раніше доволі традиційні проблеми у стосунках між колишніми подружжями з війною набули драматизму.

Шукають правди жінки, чиї колишні чоловіки втекли за кордон і "забули" про призначені судом аліменти. Нерідко не можуть домогтися виплат для дітей жінки, чиї экс-чоловіки у війську. Пошуки інформації: де саме, у якій частині служить боржник, займають багато часу і зусиль. Ну і коли боржник залишився на тимчасово окупованій території, а мати і діти виїхали, теж патова ситуація. Словом, війна додала аліментних боргів.

Це підтверджує статистика: на 14% побилошало боргів по аліментах від початку повномасштабної війни. На Тернопільщині аліментні борги зросли на 15 відсотків.

Майже 190 тисяч проваджень щодо таких боржників зафіксовано у Єдиному реєстрі боржників станом на початок серпня 2024 року, повідомляє Опендатабот. Їхня кількість зросла на 14% від початку повномасштабної війни. 91% боржників - чоловіки. У 2024 році проваджень за борги по аліментах побилошало на 2,8 тисячі.

187 246 проваджень за борги по аліментах нараховується в Україні станом на початок серпня 2024 року. За більш ніж два роки повномасштабної війни Реєстр поповнився на 23 376 проваджень. Від початку року на таких боржників відкрили майже 3 тисячі проваджень.

Абсолютна більшість боржників - чоловіки: 91% проваджень. На жінок припадає 9% усіх заборгованостей по аліментах. Найбільше

заборгували українці віком від 25 до 45 років - 71,7%.

Починаючи з 2021 року, Дніпропетровщина посідає перше місце за кількістю проваджень через борги по аліментах. Попри те, що рік до року нових проваджень в регіоні меншає, наразі саме там відкрито найбільше боргів: 20 303 або ж 11% від загальної кількості. Водночас від початку року на Дніпропетровщині відкрили лише 313 проваджень через несплату аліментів.

Різко поменшало боргів, порівняно з 2021 роком, у прифронтових областях: на 79% на Донеччині, на 92% - на Херсонщині та на 95% - на Луганщині.

На третій сходинці Запорізька область - 9 343 провадження (5%). Порівняно 2021 року, несплачених аліментів поменшало на 34%. Водночас є й області, де кількість боргів зросла: на 15% на Тернопільщині та на 6% у Чернівецькій області.

У 32,9 тисячах проваджень через борги по аліментах регіон не вказано, зауважили в Опендатабот.

Ольга КУШНЕРИМ

Хоча горе-посадовців викривають мало не щодня, корупція залишається. Що заважає змінити?

Минулі тижні видалися доволі плідними для українських антикорупційних органів. 12 серпня Національне антикорупційне бюро спільно зі Службою безпеки України затримали заступника міністра енергетики Олександра Хейла на хабарі у півмільйона доларів, 14 серпня НАБУ вручило підозру у незаконному збагаченні ексголови Донецької ОВА, а нині голові Антимонопольного комітету Павлу Кириленку, а також викрили корупційну схему на закупівлі елементів динамічного захисту для бронетехніки ЗСУ. Це вкотре підтверджує ефективність роботи антикорупційних органів, проте корупції від цього менше не стає. Чому так - розбирався Центр громадського моніторингу та контролю.

Міністри, депутати, судді - в полі зору правоохоронців

Заступник голови Міненерго Олександр Хейло, якого спіймали на хабарі у півмільйона доларів, - далеко не перший чинний урядовець, якого викрили антикорупційні органи. Причому, на початку серпня підозру від НАБУ отримав його попередник - ексзаступник міністра енергетики Максим Немчинов. У квітні цього року НАБУ викрило вже ексміністра агрополітики Миколу Сольського на привласненні земельних ділянок, а наприкінці 2023 року - його заступника Тараса Висоцького, а також заступника міністра економіки Олександра Грибана на завищенні ціни при державних закупівлях.

Загалом, за перше півріччя 2024 року антикорупційні органи збільшили ефективність своєї роботи. Так,

економічний ефект від їхньої діяльності, тобто кошти, повернені до державного та місцевого бюджету, склав понад 3,7 млрд грн, що є новим рекордом. Протягом шести місяців НАБУ розпочало 323 розслідування та викрило на зловживаннях 8 вищих посадовців держави, 14 топ-чиновників, 12 керівників державних підприємств, 10 депутатів обласних рад і трьох суддів. І хоча ці показники більші, ніж у попередні роки, посилення ефективності антикорупційних органів не стало чимось резонансним.

Боротьба з наслідками - ефективна, але першопричина не зникає

Затримання депутатів, міністрів та їхніх заступників за корупційні злочини протягом останніх років

Харчі та допомога армії: як українці витрачають гроші під час війни?

Вперше від квітня цього року в українців поліпшилися споживчі настрої. Люди більш позитивні щодо перспектив власного матеріального становища та розвитку економіки країни загалом. Так стверджують соціологи. Хоча, не дуже у те віряться. Можливо, ілюзії добробуту додають щедрий урожай городини, дивлячись на різнобарв'я базарних яток, й справді душа радіє. Зараз навіть безтурботні і ледачі активно консервують на зиму усе, що лише можливо. Цей тренд абсолютно простежується у соціальних мережах, де кожен рецепт знаходить сотні відгуків.

Наразі ж українці продовжують витрачати більшість свого бюджету на їжу та економити на відпочинку.

Індекс споживчих настроїв трохи зріс

Як розповіли у Центрі громадського моніторингу та контролю, в Україні зріс індекс споживчих настроїв громадян: минулого місяця піднявся на 7,3 пункти та становить 70,1. Про це свідчить дослідження Info Sapiens "Споживчі настрої в Україні" у липні 2024 року. "Після

кількамісячного падіння усіх знакових показників споживчої впевненості, ми бачимо тенденцію до відновлення у липні 2024 року. У липні ми спостерігаємо значне підвищення як споживчих настроїв населення, так і більш позитивну оцінку економічних очікувань", - коментують аналітики Info Sapiens.

Щоб визначити індекс споживчих настроїв, респондентам ставлять низку запитань щодо зміни матеріального становища їхньої сім'ї, прогнозів щодо економічної ситуації в країні, а також готовності людей робити великі покупки. Значення індексу максимально може сягнути 200 - якщо всі громадяни позитивно оцінюють економічну ситуацію.

Значення індексу менше 100 означає, що в суспільстві переважають негативні оцінки.

Їжа, ліки та кафе

Тим часом Приватбанк оприлюднив інформацію, які покупки українці найбільше оплачували картками від початку року. Це, перше, продукти харчування - частка оплат у продуктових магазинах та супермаркетах становила 44%. На другому місці - покупка ліків та товарів для здоров'я (6,6%). На третьому - оплата в закладах громадського харчування (6,4%). Витрати на одяг та взуття становили 4,5% від обсягів безготівкових оп-

лат українців, палива - 4,2%. На відпочинок українці витратили лише 1,4% коштів зі своїх карток.

Загалом від 1 січня цього року клієнти Приватбанку зробили покупок на 451 млрд грн.

Водночас, відвідування ресторанів і барів у 2023 році скоротилося: 55% опитаних робили це значно рідше, ніж раніше. 65% респондентів економили на розвагах поза домом. Натомість стали популярнішими онлайн-розваги: 32% опитаних збільшили витрати на перегляд ТВ та стрімінгових каналів.

Минулого року 92% українців донатили на допомогу ЗСУ або постраждалим внаслідок воєнних дій. 33% робили це регулярно. Також, порівняно з 2022, вдвічі зросла кількість тих, хто постійно донатить, перебуваючи за кордоном: таких стало 38%.

Донати на армію - в пріоритеті

Те, що більшість свого бюджету українці витрачають саме на їжу, підтверджують і дані дослідження "Споживачі настрої українців у другий рік повномасштабного вторгнення" від "Делойт" в Україні. За його результатами, минулоріч ми витрачали на продукти харчування приблизно 66% відсотків свого бюджету. А це вдвічі більше, ніж середній світовий показник.

Водночас, відвідування ресторанів і барів у 2023 році скоротилося: 55% опитаних робили це значно рідше, ніж раніше. 65% респондентів економили на розвагах поза домом. Натомість стали популярнішими онлайн-розваги: 32% опитаних збільшили витрати на перегляд ТВ та стрімінгових каналів.

Минулого року 92% українців донатили на допомогу ЗСУ або постраждалим внаслідок воєнних дій. 33% робили це регулярно. Також, порівняно з 2022, вдвічі зросла кількість тих, хто постійно донатить, перебуваючи за кордоном: таких стало 38%.

Яким буде економічне бронювання?

Наразі йдеться про гроші, а не соціальну справедливість. Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку провів засідання круглого столу, присвячене питанням бронювання військовозобов'язаних працівників підприємств, повідомили у пресслужбі Апарату Верховної Ради України.

Голова комітету Дмитро Наталюха представив законодвчі ініціативи щодо запровадження "економічного бронювання", які опрацю-

вуються у комітеті. Зараз є три основних концепції: перша передбачає сплату спеціального збору за бронювання працівників; друга - бронювання на підставі заробітної плати; а також змішана модель бронювання.

За словами голови комітету, реалістично надходження від сплати спеціального збору за бронювання працівників становитимуть близько 200 млрд грн на рік, що становить близько двох третин всіх коштів, які наразі Україна витрачає на закупівлі вітчизняного озброєння.

"Це надасть як бізнесу, так і державі головне - передбачуваність. Бізнес зможе прогнозувати свою діяльність, матиме передбачуваність, матиме гарантію того, що він зможе надалі працювати. А держава матиме гарантію того, що забезпечення наших військових так само буде сталим та безперейним", - підсумував Дмитро Наталюха.

Заступник міністра оборони України Іван Гаврилюк наголосив на тому, що Україні потрібно нарощувати власні можливості фінансування війни, оскільки міжнародна допомога не збільшуватиметься.

Ставила вподобайки і втратила великі гроші

Легкий заробіток в Інтернеті - одна з найпоширеніших схем шахрайства. За один день жителька Тернопільського району втратила 118 000 гривень.

Як з'ясували співробітники Тернопільського районного управління поліції, в одному із месенджерів потерпіла отримала повідомлення з пропозицією підробітку онлайн. Умови прості - ставити вподобайки на товарах в Інтернеті-магазинах. Аби збільшити свій дохід, жінка мала властиві власні гроші, які їй обіцяли повернути з відсотками.

Декілька разів заявниця перерахувала на банківські рахунки, які їй скидали, кошти. Загальна сума - 118 000 гривень. Коли "роботодавець" перестав виходити на зв'язок, вона зрозуміла, що її ошукали й звернулася за допомогою до правоохоронців. За фактом шахрайства дізнавачі відкрили кримінальне провадження відповідно до ч. 1 ст. 190 Кримінального кодексу України. Наразі поліцейські вживають заходів, необхідних для розкриття злочину.

Правоохоронці застерігають не мати справи з аферистами, які пропонують легкий заробіток в Інтернеті. Не довіряйте випадковим людям, сумнівним оголошенням. Не вірте в обіцянки захмарних прибутків: просто так платити ніхто не буде. За жодних обставин не перераховуйте гроші на невідомі вам рахунки та не розголошуйте свої особисті дані незнайомцям.

У відділі комунікацій обласної поліції радять: якщо ви постраждали від шахраїв, не зволікайте - телефонуйте на спеціалізу "102". Для оперативного надання допомоги від працівників Департаменту кіберполіції Національної поліції України звертайтеся за номером 0 (800)50-51-70.

Сваха для ухлянтів

Викрито черговий канал переправлення через кордон чоловіків мобілізаційного віку.

За процесуального керівництва Чортківської окружної прокуратури слідчими поліції повідомлено про підозру жительці Чорткова за ч. 2 ст. 332 Кримінального кодексу України (сприяння незаконному переправленню осіб через державний кордон України, вчинене за попередньою змовою групою осіб).

У ході досудового розслідування встановлено, що підозрювана неодноразово допомагала ухлянтам укласти фіктивні шлюби з жінками з встановленою групою інвалідності. Це давало чоловікам безперешкодно відправитися у "весільну подорож" до країн ЄС і вже не повертатися в Україну.

Під час обшуку у її помешканні виявлено та вилучено мобільний телефон із доказами протиправної діяльності.

За організацію незаконного переправлення осіб через державний кордон України, вчиненого щодо кількох осіб та повторно, підозрюваній загрожує до 7 років позбавлення волі.

Заходи з викриття здійснювались спільно зі слідчими СУ ГУНП в Тернопільській області за оперативного супроводу працівників УСБУ в області, повідомили у пресслужбі Тернопільської обласної прокуратури.

Людяність в людині...

Дівчинка в дівчині

Вона дивилася на нього надто... як би слово підібрати? Надто... спрагло. Саме так, спрагло. Наче потребувала його влади, чи схвалення, чи бодай скупого погляду, хоча би... Ніби дитина, яка хоче заслужити любов батька чи матері: "Люби мене, я буду чемною... Будь ласка..."

А ще її погляд нагадував... так люди дивляться на ікони. Він був її іконою. Її богом, якого сама нафантазувала, зліпила, вигадала, вознесла... Але насправді він був звичайним, земним, зліпленим з поту і глини. Я хотіла їй сказати, що так не можна, що це не приведе до добра, що вона страждатиме, а може, і вже страждає, коли залишається на самоті із собою.

Може, вона перетворила все своє життя на очікування його приходу? А отримувє короткочасні дози щастя лише тоді, коли дивиться на нього, думає про нього? Ні, він не зацікавлений у ній. Це одразу видно. Чоловіки рідко люблять таких самозречених жінок, такі жінки небезпечні. А ще я помітила, як від її погляду у нього розправилися плечі, це додало йому впевненості, сміливості, вона його наче "підживила" собою, але не для себе, для когось іншого.

О, світ невидимих сплетень і енергій! Як це все цікаво, красиво, але інколи так печально... Дівчинка в цій дівчині так потребує любові. Але він їй цього не дасть...

Неля ДРИБОТІЙ

Сувенір

...Катя придбала у крамниці сувенір - унікальний і гарний, зі всіх боків добре оброблений різцем великий кавалок дерева.

- Кавалок, як кавалок, - сказала бабуся. - Якщо він тобі такий дорогий, то буде, як хочеш.

І кинула сувенір у комору на верхню полицю, де зберігалися непотрібні речі.

Катин чоловік хотів було відправити сувенір на дрова, та тут вже заступилися бабуся та мама. А потім бабуся вирішила, що буде за іграшку. І звеліла дідусяві вирізати коника. Насамперед, пошла із старого светра конячу голову.

Онучка оживила іграшку, змушуючи її бігати по кімнаті. Потім сувенір довелося покласти назад у комору, бо дитина виросла і пішла у перший клас.

Букви, цифри, множення, ділення, формули...

Катя не встигала допомагати Оленці у вивченні науки. А іще були домашні клопоти. Прибирання. Готування сніданку, обіду, вечері. Безкінечне прання білизни та одягу...

І Катя усе більше згадувала миті, коли була дитиною. Ніяких клопотів - усе вирішувала мама. Напрасована шкільна форма, білосніжний фартух, дрібно заплетені кіски... Це коли йдеш (біжиш, летиш, мов на крилах, бо зараз буде дзвінок на урок!) у школу. А коли свято - веселкова сукня. І черевички - обов'язково або темні - у випадку, коли одягала шкільну форму, або голубі чи білі - у поєднанні зі святковою сукнею.

Тепер отримувала будні. День за днем - усі жіночі радощі домогосподарки. День за днем - клопоти, турботи, буркотливий

чоловік, котрий вимагав піклування та любові, донька, котра хотіла, щоб мама, як у дитинстві, носила її на руках і усе вирішувала за неї. Хоч мала вже свою сім'ю.

Одного дня Катя згадала про сувенір. Він припадав пилком у комірчині. Довго дивилася на зітлілу конячу морду, на висохла дерев'яну фігуру. І бачила пухнастого ведмедика у ліжку, ляльку, котру годувеш, а потім вигадувеш усілякі модельні сукні. Іграшковий посуд. Іграшкова меблі. Іграшкове життя.

Промайнуло усе життя - школа, інститут, весілля, народження доні. Відчувала себе егоїсткою, коли стиха попросила про диво...
...Зникала свина.
І зморшки під очима.
І сумний погляд.
Відчувала щось дивне.
Незбагненне.

А потім свідомість потьмарилася, потемніла, мов ніч.

Тільки зорі на небі посілали промінці - надію...

...У комірчині здивовано роздивлялася усе навкруги маленька дівчинка...

Світлана ТРУХАНОВА-ДЗУДЗИЛО

Я чекаю тебе, Сонце!

В одному вікні я бачу гори. Зранку, в обід, увечері... Які ж вони прекрасні! Змінюють кольори і настрої, інколи здаються ближчими, а іноді зовсім далекими.

А часом їх заступають туман і хмари; в такі миті вони зникають, наче ховаються. Доводиться чекати, поки туман розвіється, розчиниться. Сині, зелені, посріблені хмарами, позолочені сонцем... Отак може як вкопана стояти і дивитися на гори, забуваючи про час, про все на світі забуваючи. І ніби магнітом кличуть мене до себе гори, і їхнє серце шле любов моєму серцю. Цього ніхто не бачить, не знає, але я впевнена: у такі миті світ світиться нашим тихим щастям, нашими мовчазними розмовами, нашими невидимими

Неля ДРИБОТІЙ

■ Це була остання крапля, яка перепопила її чашу терпіння.

- Все! Досить! Мамо, я так більше не можу жити! - несамовито закричала Маргарита на кухні, і тільки потім Степан відчув запах горлоїї пластмаси.

Він кинувся на голос дружини і побачив, що на кухні були двоє - дружина, яка тримала в руках те, що залишилося від електричного чайника, і восьмидесятилітня теща, яка дивилася нерозуміючими очима, чому кричить дочка.

- Що знову сталось? - спокійно запитав Степан, хоча він і сам вже зрозумів, що сталось.

- Ось! Вона поставила електричний чайник на газову плиту і запалила газ! - вигукнула дружина. - Чаю вирішила попиту! Мало того, що вона спалила чайник, вона могла влаштувати пожежу! А якщо нас не було вдома? Все, я так більше не можу. Я завтра ж почну оформляти її в будинок для людей похилого віку.

Теща, почувши таке, подивилася на дочку дивними очима і мовчки пішла в свою кімнату.

- Ти це серйозно? - запитав Степан у дружини.

- Ще й як серйозно! - Маргарита все ще продовжувала говорити на підвищених тонах. - Скільки можна це терпіти? У мене вже сил ніяких немає!

- Скільки потрібно терпіти, стільки і можна. Це ж твоя мати. - Степан акуратно взяв з рук дружини спотоворений чайник і посміхнувся. - А за чайник не переживай, я тобі новий куплю.

- Не заспокоюй мене, - нервово огризнулася дружина. - Мені на роботі давно радять здати її в приют для старих. А я все тебе слухаю. Але тепер я буду діяти. Інакше вона спалить нам квартиру, і ми разом з дітьми підемо на вулицю.

- Ну, спалить, так спалить... - Сте-

пан знизав плечима. - Значить, така у нас доля. Просто тепер нам потрібно перекивати газ, щоб вона тут без нас не господарювала. І будемо терпіти далі.

- Досить знуцатися наді мною! - дружина закрила вуха руками. - Всі з мене знуцаються. І мама, і ти... Я так більше не можу...

- А я і не знуцаюся. Вона твоя мама, ми зобов'язані дбати про неї. Деменція - це старечка. Це не лікується. До речі, і ми з тобою коли-небудь можемо цим захворіти.

- Ні, я не зобов'язана таке терпіти... - перебила його Маргарита. - Будинки для старих людей для того й існують, щоб полегшувати життя здоровим людям. Я хочу спокійно жити. Розумієш ти це, чи ні? Я маю право пожити спокійно?

- Ні, - твердо сказав Степан.

- Що ні?

- Я не дозволю тобі цього зробити. Ми з тобою повинні пройти це випробування до кінця. Воно дано не просто так.

- Говори що хочеш, але на цей раз я зроблю так, як вважаю за потрібне. Я, як справжня жінка, повинна всіма доступними засобами захищати своє вогнище. І я його буду захищати.

- А те, що вона твоя мама, тебе це вже не хвилює?

- Я буду її відвідувати. Кожен місяць. Її там буде краще, зрозумій

це. За нею буде стежити кілька пар очей, її будуть гдувати тим, що потрібно людям похилого віку. Вона ще й спасибі нам скаже. Ось побачиш, що скаже. Тут я на неї кричу, а там працюють спеціалісти, у яких не нерви, а сталеві канати. А мої нерви вже на межі. Все! Досить мене вмовляти. Я не дитина.

- Добре, - раптом кивнув він.

- Нарешті ти погодився, - зітхнула полегшено Маргарита.

- Я зараз же піду за однією адресою. Я вже знаю, з чого треба починати...

- Добре... - знову кивнув Степан. - Тоді я теж піду. Сьогодні.

- Куди підеш? - не зрозуміла вона.

- Ще не знаю. Напевно, поки що до брата. Його Таня поїхала до доньки, щоб допомагати з онукою.

- А чого це ти до нього намилився?

Маргарита не розуміла, що задумав чоловік.

- Якщо з нашого будинку піде теща, слідом за нею піду і я, - спокійно сказав Степан. - Назавжди.

- Ти що, з глузду з'їхав?

Дружина стала повільно сидати на стільці.

- Ти мене, залишаєш?

- Ні, я не тебе залишаю.

- А кого?

- Незнайому мені досі жінку, яка хоче позбутися безпорадної мами, котра випадково опинилася в страшній біді. Розумієш, Рито, я все

можу тобі пробачити - слабкість, грубість, байдужість, навіть нелюбов. Але зрада - ні...

- Це ж не зрада. Це безсилля... Це страшна втома... Це страх збожеволіти...

- І знову - ні, - захитав головою. - Ти сама собі брешеш. Ти просто хочеш полегшити своє життя за рахунок життя іншої людини. Якщо ти це зробиш з власною матір'ю, значить, ти це коли-небудь зможеш зробити і зі мною, і навіть з будь-яким з наших дітей... Навіщо мені чекати цього моменту? Краще піти раніше...

- Ти що кажеш? - обличчя Маргарити раптово потемніло. - До чого тут ти і наші діти?

- Якщо ти втомилася, візьми відпустку і поїдемо на море. Я ж розумію, що сили у людини іноді виявляються на межі. Але ці сили мають здатність відновлюватися. А людність в людині - вона або є, або її нема. Не можна відновити те, чого ніколи не було. Це я так думаю. І довіряти свою матір чужим людям, які в ній будуть бачити тільки божевільну... Моє серце вже зараз готове розірватися від сорому...

- І що ж мені робити? - спустошеним голосом запитала Маргарита. - Знову терпіти?

- Що робити? Зроби матері чай... Вона, здається, дуже хотіла чаю...

Андрій БЛИК

Написано серцем

Вдома

Тут дитинства спинилася мить, тут усе душу рве і бентежить. Чим рідніше, тим більше болить. - Стара яблуна, хвирточка, стежка... Чим я довше на світі живу, тим все важче додому вертатись, Покосити могильну траву, Пригорнутися серцем до хати. І знову їхати в інше життя, Де реальність не схожа на казку. Тут, в селі, як колись, я дитя Під крилом материнської ласки. Тут і вітер ноує в дулі, І матуся: "Узуйсь! Ось лозина..." Босоніж по весняній воді Неслухняно ходжу між криженок. Як усе те в мені ожива, Як розчухнуло серце бентежить, Давнім бодем могильна трава, Глухим зойком до матері стежка. Кажу хаті: "На ранній зорі Повернись. Ти будеш чекати?" Стоїть малва розвітла в дворі Чи то в білій косиночці мати.

Микола БУДЛЯНСЬКИЙ

Немає вже бабуся і хати вже не ті, Бо стріхи вже нема

і загата розвалилась. Немає вже бабуся у нашому житті. Мабуть, на небесах

їх душі освятились. Нема вже тих бабуся в очіпках, у хустках,

Вже їхні сардаки доношують правнуки.

І скигнуть самота в розшитих подушках,

Й розчакнуті грушки до неба зносять руки.

Нема вже тих бабуся, що вчили молитов, Що випікали хліб,

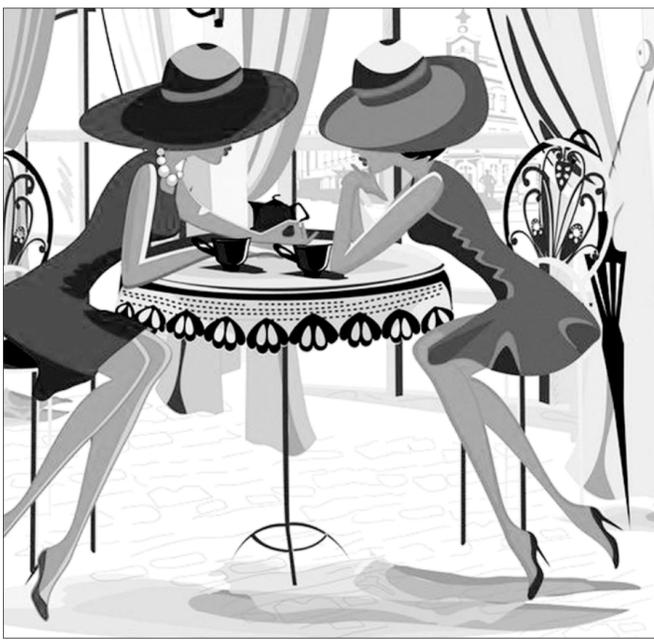
що дарували диво. Шкода, що так життя пронеслось стрімголов, й спізнати не змогла,

що там була щаслива. Галина КУХАРИШИН

«Побути б на її місці...»

■ У невеликому затишному кафе дві молоді жінки - Наталя і Марина - насолоджувалися навою та щирою розмовою. Вони товаришували під час навчання в університеті. Потім їхні шляхи розійшлися. Марина залишилася удома, а Наталя виїхала в інше місто. Випадково зустрівшись, колишні подруги не могли наговоритися: розповідали про себе, про спільних знайомих, ділилися радощами і проблемами. Коли емоції від зустрічі трохи вляглися, увагу жінок привернула телепередача.

- Ой, Марино, дивись! - вигукнула Наталя, показуючи на екран телевізора, що гармонійно вписувався в інтер'єр закладу. - Це ж наша Алька!

- Справді, Аліна, - здивувалася Марина, й обидві подруги почали уважно стежити за тим, що відбувалося на екрані.

Аліна тепер - успішна жінка. Має чудову сім'ю, власний бізнес, а нещодавно отримала престижну премію в галузі літератури. Чоловік із гордістю та любов'ю дивився на дружини. Поряд бавилися діти. Марина, милуючись цією теплою картинкою, замріяно усміхалася.

- От живуть люди! - із заздрістю вигукнула Наталя, акцентуючи увагу подруги на розкішному будинку та дорогих прикрасах їхньої колишньої одностайності.

- Ну чому одним усе, а іншим - нічого?

Усмішка миттю сповзла з обличчя Марини:

- Ти що, Наталю? Ви ж приятелювали колись. Заздрість - гріх...

- Гріх - не гріх, але я дуже хотіла б побути на її місці, - сказала жінка.

- Хотіла б... - задумливо промовила Марина і розповіла Наталі Аліну історію.

...Після закінчення університету Аля відразу виїхала заміж за Валерія, в котрого була закохана до безтями. Батьки допомогли молодому подружжю придбати однокімнатну квартиру. Аліна влаштувалася на роботу. Валерій розвивав свій невеличкий бізнес. Згодом сім'я переселилась у власний будинок. Здавалося, все було чудово, однак лелека вперто обминав їхню оселю. Аліна не втрачала надії завагітніти: лікувалася, зїдила у спеціалізовані клініки. Та несподівано нове випробування увірвалося в її життя: важко захворів Валерій. Аля влаштувалася на другу роботу, щоб

оплачувати лікування чоловіка. Поміж тим устигала готувати йому дієтичні страви, вишукувати все нових і нових спеціалістів, щоби допомогли її коханому. А мрії про вагітність відійшли на другий план.

Так минуло кілька років - і жінці вдалося відновити Валерія у смерті, повернути до повноцінного життя. Її підтримка та віра в успіх зробили диво. А потім іще одне сталося з Аліною - вона завагітніла. Тоді ж зателефонувала Марині, щоб поділитися радістю.

Життя потроху налагоджувалося. Аліна народила синочка Любочка. Хлопчик ріс здоровим і допитливим. Але на родину звалилася інша біда. Під час чергового медогляду Аліну приголомшили страшним діагнозом. У неї виявили онкозахворювання. Ще не отямившись від почутого, жінка кинулася за підтримкою до чоловіка й отримала ще один удар.

- А навіщо мені інвалідка? - спитав так байдуже, що від цього стало моторошно.

Усе для Аліни тієї миті втратило сенс. Як жити після такої зради? Як боротися за життя? А головне - навіщо?

Рятівною соломинкою для жінки став дзвінок Марини. Вона підтримувала, сварила за те, що надумала здаватися хворобі, нагадувала про Любочка, якому потрібна мама. Далі була операція, курси хіміотерапії, боротьба за кожен день.

Валерій відвідав Аліну в лікарні лише раз. Затримався аж на п'ять

хвилин. Та вона й це пережила. Повернувшись додому, зустріла на вулиці сусідку - тітку Нюсю.

- Тобі зараз не до того, - схвильовано мовила та, - але маєш знати, ти сильна... Алю, у Валерія є коханка.

Аліна пережила розлучення, відверту зневагу чоловіка та його молоді коханки, поділ майна. Здавалося, що нещастям немає кінця-краю. І лише Марина їй наперто повторювала: "Все так не буде..."

Одного разу вона навіть написала цю фразу в передпокої на дзеркалі помадою Аліни. А Любочка іще домалював квіточку.

...Марина замовкла. Хтось вимкнув звук телевізора. Запанувала тиша. Лише Аліна усміхалася з екрана і, пригортаючи синочка, дивилася Наталі, здавалось, просто в душу.

- То як, - тихо запитала подругу Марина, - хочеш бути на її місці?..

Світлана НЕСТЕРОВИЧ

Тернопільські біатлоністи - чемпіони світу!

З 22 по 25 серпня в естонському Отепяе тривав Чемпіонат світу з літнього біатлону 2024 року. Для більшості атлетів ці змагання стали лише етапом підготовки до зимового передолімпійського сезону.

Майже всі топові спортсмени пропустили чемпіонат, багато команд традиційно об'їздили резервисти. Одним із небагатьох винятків стала українська збірна, яка виступала чи не найоптимальнішим складом, але якби там не було, це не применшує заслуги українських спортсменів, які здобули медалі чемпіонату.

Особливо приємно, що три золоті медалі поклали в скарбничку збірної України тернопільські біатлоністи.

Так, 23 серпня "золото" завоював Дмитро Підручний. На заключній стійці, коли більшість претендентів на медалі схилили принаймні по разу, Підручний закрив усі мішені та відправився за нагородою. А слідом за ним, програвши по ходу менше двох секунд, за "сріблом" побіг Артем Тищенко,

якому в цій гонці не підкорилася лише одна мішень. У такій послідовності українці й фінішували.

Справжній подарунок для всіх українців у День Незалежності зробив й 21-річний Віталій Мандзин, який в юніорських змаганнях у спринті здобув "золото", зумівши випередити двох норвежців. Біатлоніст з Тернопільщини не припустився жодного промаху під час стрільби.

У завершальний день змагань Віталій Мандзин зробив золотий дубль, виборовши перше місце у гонці переслідування у юніорів. Віталій Мандзин стартував першим з доволі непоганим гандикапом у 21 секунду. А позаду у боротьбу за місця на подіумі кинулися одразу три представники Норвегії. Віталій загалом допустив чотири промахи, але його переслідувачі також помилялися. Втім переваги за часом вистачило, щоб "золото" знову пішло у скарбничку збірної України.

Тож вітаємо наших чемпіонів світу!

Кибербезпека, медицина, фармація, транспорт, громадське харчування - більше пів тисячі жителів Тернопільщини отримали від служби зайнятості ваучери на навчання

З початку 2024 року майже 14 тисяч українців отримали ваучер на навчання від Державної служби зайнятості та можливість покрити повністю або частково вартість здобуття професії, спеціальності чи підвищення кваліфікації. На Тернопільщині такою можливістю скористалися більше пів тисячі жителів області, які отримали ваучери на навчання у місцевих підрозділах Тернопільського обласного центру зайнятості (у їх числі - 27 учасників бойових дій, 19 внутрішньо переміщених осіб, 19 людей з інвалідністю).

Більшість краян обрали навчання чи підвищення кваліфікації у сферах медицини, освіти, інформацій-

них технологій за спеціальностями "Медицина", "Фармація", "Медсестринство", "Дошкільна освіта", "Психологія", "Геодезія", "Кибербезпека".

180 осіб на підставі ваучерів навчалися чи підвищували кваліфікацію за робітничими професіями. У топі - екстрений медичний технік, кухар, тракторист, водій. Також краяни здобуватимуть професії: електрогазозварник, швачка, плодоовочівник, кондитер, закрийник, машинист дорожньо-будівельних машин, токарь, бджоляр.

За детальною інформацією зверніться у місцевий підрозділ Тернопільського обласного центру зайнятості.

Серпневий топ вакансій на Тернопільщині

Майже 2 тис. вакансій на сьогодні пропонують місцеві підрозділи Тернопільського обласного центру зайнятості шукачам роботи. З них кожна п'ята - із заробіткою платую вищою від середньої по області. Найбільша потреба у працівниках - на підприємствах переробної промисловості, в торгівлі, у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, в освіті, на транспорті.

У топ 10 вакансій області увійшли: водій, продавець, лікар, кухар, швачка, слюсар, вантажник, медсестра, бухгалтер, вчитель.

У топі професій за розміром зарплати: - 35-45 тис. грн - головний бухгалтер, водій автотранспортних засобів, інженер-технолог, менеджер (управитель) з постачання; - 30-35 тис. грн - водій навантажувача, слюсар-ремонтник, начальник виробництва, модельєр-конструктор, інженери-конструктори; - 6-28 тис. грн - монтажники устаткування зв'язку, головний інженер, оператор лінії у виробництві харчової продукції (виробництво м'ясних продуктів), дизайнер-виконавець.

Зарплата залежить від виконуваних обов'язків та кваліфікації. За детальною інформацією зверніться у місцевий підрозділ Тернопільського обласного центру зайнятості.

ШУКАЄТЕ КВАРТИРУ? БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ МАТІО astramia.com.ua 050 20 47 663 В. Лучаківського, 6

Справи приватні

ПРОДАЮ

С/Г ТЕХНІКА

П. тракторні: обприскувачі 300; 400; 600 л; картоплексаджалку; картоплексаджалку; сівалку; розкидач міндобри; роторну косарку; грабарку; КЗН; культиватор міжрядний; плуги дво- і трикорпусні; капуста борону. Кінні: сівалку; косарку; копачку; плуг; грабарку; віялку. Тел.: (067) 288-71-29, (068) 032-53-61.

БУДМАТЕРІАЛИ

П. металочерепицю, профнастил, усі комплектуючі до дахів; водостоки, півки, утеплювачі, сходи на горіще. Гуртові ціни. Виїзд, замір та проектування, безкоштовна доставка. Тел.: (097) 844-77-30, (096) 132-84-04.

П. паркани металеві: жалюзі паркан, ранчо паркан, горизонт паркан, штахетник, парпети, металеві капелюхи на стовпи. Ціни помірні. Розрахунок і доставка безкоштовні. Тел.: (097) 844-77-30, (096) 132-84-04.

П. вапно гашене, негашене, цемент М 400, М 500, пісок, щебінь, цеглу, газоблоки, камінь, керамзит, пінопласт. Доставка. Тел. (067) 350-38-83.

КУПЛЮ

П. ВРХ (велику рогату худобу), телята і лошата. Дорого. Можливе перевезення худоби. Тел.: (067) 811-09-35, (066) 757-68-41, Тарас.

Медичний центр Лікування алкоголізму та куріння Психіатрія, неврологія, рефлексотерапія Народна та нетрадиційна медицина (0352) 51-50-00 м.Тернопіль, вул. Малишка.2

РІЗНЕ

П. фарбуємо дахи, церкви, покриваємо куполи під золото. Свід. серія І, №085873 від 07.03.2012 р. Тел. (098) 048-42-83.

РОБОТА

П. потрібен водій на зерновоз. Перевезення цукрових буряків. Зарплата 30%. Тел. (096) 679-16-09.

ВВАЖАТИ НЕДІЙНИМИ

П. втрачену довідку МСЕК, серія АВ, №0000047, видана 05.03.2013 р. Тернопільським психоневрологічним диспансером, на ім'я Шлінк Володимир Корнелійович, 30.05.1968 р. н. у Чортківському РВП ГУНП в Тернопільській області, вважати недійсною.

П. тимчасове посвідчення військово-возов'язаного, №021502, видане у квітні 2004 р. Бережанським районним військовим комісаріатом на ім'я Білоус Богдан Мирославович, вважати недійсним.

П. загублене свідоцтво про здобуття повної загальної середньої освіти з відзнакою "золота медаль", серія ТЕ, №46790832 та додаток до свідоцтва про здобуття повної загальної середньої освіти, серія 12АК, №792323, видане на ім'я Дянків Христина Олександрівна 31.05.2014 р. Підгаєцькою гімназією Підгаєцької районної ради Тернопільської області, вважати недійсним.

П. атестат про повну середню освіту, серія ТЕ, №16408088, виданий 23.06.2001 р. ЗОШ №28 м.Тернополя І-ІІІ ступенів, на ім'я Петрик Володимир Ярославович.

Реклама у «Свободі». Тел. (068) 932-29-05

«Нива» зіграла внічию із «Металістом»

25 серпня "Нива" у третьому турі чемпіонату першої ліги групи "А" приймала харківський "Металіст". Поєдинок, у якому повністю домінувала тернопільська команда, завершився результативно нічию. Обидва голи були забиті наприкінці зустрічі. "Нива" (Тернопіль) - "Металіст" (Харків) - 1:1 (0:0). Голи: Галадей (88). - Підручний (90+1). "Нива" Тернопіль: Віталій Жупанський, Андрій

Зінь, Максим Мудрий, Арсен Слотюк, Андрій Бей, Микита Михайленко (Денис Голуб, 71, Єгор Капустян, 83), Андрій Кухарук, Сергій Давидов (Ігор Гатала, 63), Богдан Козак (Марко Кицун, 81), Дмитро Галадей, Андрій Різник (к) (Валентин Напудя, 81). Запасні: Ілля Ольховий, Єгор Коломєць, Василь Танчак, Максим Пежинський, Максим Вадовський, Максим Демчук. 31 серпня у 4-му турі "Нива" гратиме на виїзді із чернівецькою "Буковиною".

Результати матчів чемпіонату області з футболу та Суперкубка

25 серпня відбулося п'ять поєдинків Вищої та першої ліги чемпіонату Тернопільської області з футболу. Пропонуємо результати зіграних матчів.

Вища ліга. 13 тур "Медобори" (Зелене) - ФК "Борщів" - 2:2 (0:2). Ще два матчі туру відбудуться 28 серпня: "Агрон" (Великогаївська громада) - "Колос" (Бучач) і

"Дністер" (Заліщики) - "Поділля" (Велика Березовиця).

Перша ліга. 12 тур "Проф-Агро" (Кременець) - "Збруч-Агробізнес" (Підволочиськ) - 0:1 (0:0). "Зелені леви" (Почаїв) - "Сокіл" (Велика Березовиця) - 2:1 (1:0). ФК "Трибухівці" - ФК "Нараїв" - 1:2 (1:0). ФК "Збараж" - "Вікнини" (Вікон)

- 2:0 (2:0). Також цього дня у Збаражі відбувся поєдинок за Суперкубок Тернопільщини серед переможців Ліги чемпіонів та Ліги Тернопільщини 2023 року. Зустрілися команди "Поділля" з Васильківців і "Шлях" з Шляхтинців. Команда з Густятинщини здобула вперше перемогу.

"Поділля" (Васильківці) - "Шлях" (Шляхтинці) - 8:0 (3:0).

«Дністер» і «Агрон» перемогли, а «Галич» зазнав поразки

24-25 серпня відбувся другий тур в аматорському чемпіонаті України, у якому в групі 1 беруть участь три команди з Тернопільської області.

Відкрили рахунок заїзани після швидкого вкидання з ауту. Процик далеко вкинув на хід Голодризи, який, вигравши боротьбу у захисника, прострелив вздовж лінії воріт. Майже на 11-метровій позначці п'ятою скинув під удар Ландяку Білик, а Микола вперенено переграв голкіпера - 1:0. Перед фінальним свистком, господарі поля подвоїли свою перевагу: Віталій Давидюк із правого флангу віддав передачу у штрафну площу, Іван Кірієнко перевів сферу на Назара Процика, й Процик бувально з метра довів справу до другої поспіль перемоги "Дністра" в аматорському чемпіонаті України - 2:0.

"Галич" хоча й зумів дати бій супернику і навіть вів у рахунок після першого тайму, у підсумку все ж поступився господарям поля.

"Дністер" (Заліщики) - "Фенікс" (Підмонастир) - 2:0 (0:0). Голи: М. Ландяк (72), Н. Процик (90+4). "VIVAD" (Романів) - "Галич" (Збараж) - 4:2 (0:1). Голи: Мосійчук (61), Костюченко (70), Сутченко (78), Бондаренко (86). - В. Чорний (45+1), А. Царюк (82).

25 серпня свій перший поєдинок в авторському чемпіонаті цього сезону провів й великогаєцький "Агрон", який приймав для себе доволі незручного суперника ФК "Сокіл" (Михайлівка-Рубежівка, Київська область).

Якщо у першому таймі команди не забували, то вже на початку другого великогаєцький футболісти виийшли вперед. Відзначився Тарас Гром'як. До кінця поєдинку було багато боротьби і кінцівка поєдинку виявилася доволі напруженою, але жодній з команд так і не вдалося відзначитися. Фінальний свисток зафіксував мінімальну перемогу "Агрона". "Агрон" (Великі Гаї) - "Сокіл" (Михайлівка-Рубежівка) - 1:0 (0:0). Гол: Т. Гром'як (46). У третьому турі 31 серпня "Агрон" гратиме на виїзді із командою "VIVAD"; 1 вересня "Дністер" в гостях зустрічатиметься із ФК "Миколаїв" із Львівщини, а "Галич" прийматиме "Колос" з Полонного, що на Хмельниччині.

24 серпня заліщанський "Дністер" приймав ФК "Фенікс" (Підмонастир, Львівська область), збаразький "Галич" в гостях зустрічався із командою "VIVAD" (Романів, Житомирська область). "Дністер" здобув непросту перемогу, хоча й домінував упродовж усього матчу, створивши багато голевих нагод, але реалізував лише дві з них.

На дозвіллі

Сканворд з відповідями на сканворд. Включено слова: іудейський цар, Підтримка друга, Лето-вище, Соціал-революціонер, Ящик з формувальною сумішшю, Сильний холодний вітер, Цап, Напарник блискавки, Нульове очко, Мережа, Велосипед з двома сидлами, Залізник, Колега ікса, Дикий собака Австралії, Вітрозахисна куртка, Цифрові..., Полярне..., Корпус скрипки, Застібка для взуття, Птах, що воскресє з попелу, Торба, Відчай, Напій з кобилячого молока, Туристичний комплекс, ... і фауна, Дерев'яна джка з кришкою, Морський орел, Одиниця сили струму, Вдосконалене еспранто, Пристрій у космосі, Чоловіче ім'я, І бязь, і сатин.

Особливості Головосіка у нашому краї

недобудовану церкву розібрали на будівництво стаєнь. У 1986-1987 рр. силами громади та за підтримки колгоспу стару церкву перебудували.

У селі Гвардійське на Тербовлянщині є два однойменні храми - православна дерев'яна (з 1888 року і греко-католицька (1937-1938 рр.). Остання особлива тим, що була перебудована з коштулу.

Також храмові свята святкують у селах Вигода та Хартонівці на Заліщанщині. А щодо особливостей свята, то наші предки вірили, що на Усікновення не можна нічого різати, що нагадує собою голову. Вважається, що цього дня не варто брати у руки гострі речі: ніж, сокиру. Тобто, все, що нагадує мученицьку смерть святого. Чоловіки цього дня не стриглися та не голилися. А дітям обов'язково варто було мити голови і гладенько їх причесати, тоді голова не болітиме цілий рік. Цього дня варто утриматися від розваг, не пліткувати, не сваритися, не давати гроші у борг.

У народі кажуть: "Якщо зрізати головку капусти в цей день, то може потекти кров". На Усічення не можна їсти круглі фрукти та овочі: яблука, капусту, картоплю (їхня форма нагадує відрубану голову Предтечі), а також червоні помідори, кавуни, бо вони нагадують кров святого.

Цього дня не варили борщ. Також заборонялося співати й танцювати. Бо саме з допомогою пісень та танців Іродіада домоглася страти Хрестителя.

На свято Усікновення кожен намагався побувати в церкві, а ті, хто мучився головними болями, просили зцілення.

■ 29 серпня - Усікновення голови Пророка Предтечі й Хрестителя Господнього Іоана, або, як кажуть у народі, Головосіка.

Незважаючи на суворий оденний піст, у деякій частині області є храмові празники. Майже для всіх церков Тернопільщини, названих на честь цього свята, є одна закономірність - вони у часи радянського атеїзму були зачинені, хоча кожна з них має свою багату історію.

Наприклад, у с. Губин на Бучаччині церква побудована з деревини, яку сплавляли з Карпат. На храм відклала свій відбиток і німецько-радянська війна, під час військових дій його пошкодили.

Церква у с. Товстенке, що на Чортківщині, споруджена ще у 1757 році на кошти пароха села Дмитра Верхратського. Родина Верхратських, які були гербовими шляхтичами, душпастирювали у Кривенькому понад 100 років. Тут душпастирював і батько письменника Богдана Лепкого - Сильвестр. За сприяння о. Іана Бриковича у 1936 р. розпочали будівництво нової церкви, але через початок війни його не завершили. Під час організації колгоспу

Фотопісень

На фото: заслужена артистка естрадного мистецтва України, членкиня Національної спілки журналістів України, берегиня українського козацтва, лауреатка Міжконтинентального радіо-фестивалю української пісні "Співай рідною" (США), ведуча благодійних концертів на підтримку ЗСУ, працівниця Тернопільського мистецького фахового коледжу імені Соломії Крушельницької, волонтерка, громадська діячка **Ірина ДЕМЧУК**.

Вона, як пісня: легка, дзвінка, щира, сповнена оптимізму й любові до рідної землі... Невтомна й нестримна, мудра й рішуча, добра й талановита...

«Воїни світла»

■ У Тернопільському обласному краєзнавчому музеї відкрили унікальний мистецький проєкт "Воїни світла". Його метою є реабілітація й соціалізація українських військових та їхніх родин.

сім'єю виїхала з рідного міста, оселились у Збаражі. Тому своє продовження артпроєкт отримав на Тернопіллі як результат спільної роботи волонтерки, громадської активістки, керівника ГО "Воїни світла. Рубіжне" Олени Хмельницької та тернопільського художника, керівника ГО "Арт-студія Д.Р." Рустама Давлетова.

Уже другий рік поспіль вони спільно організовують майстер-класи з арттерапії для наших захисників, котрі проходять лікування та реабілітацію у медичних закладах Тернопільщини.

На відкритті арткерівники Олена Хмельницька та Рустам Давлетов розповіли про особливу атмосферу мистецької терапії, що вдало доповнює і підсилює програму реабілітації військовослужбовців.

Виставкова експозиція також презентує мистецтво авторської ляльки-мотанки. Майстриня Олена Хмельницька у своїх рукотворних витворах поєднала культуру регіонів Луганщини й Тернопільщини.

Кожна лялька має свою історію. Кожний виріб - уособлення самої України - зраненої, понівеченої ворогом, але такої ж красивої, гордої й незламної. Вони, як потужний український оберіг, здатні захистити країну, принести такі омріяні перемоги та мир нашій державі...

Виставка діятиме до 30 вересня.

Ювілей

Вячеслав ХІМ'ЯК:

«Справжній актор у житті завжди залишається собою»

■ Спілкуватися з видатним актором, який 55 років свого життя віддав служінню Мельпомені, хочеться не про його регалії та нагороди (заслуженим артистом він став у неповних 30 років і ось уже черв'я століття носить звання народного). Так само не хочеться повторювати те, що вже не раз було писано-переписано, сказано-переказано, написано кілька монографій. Хочеться просто слухати його й отримувати від цього естетичне задоволення.

Від мрії стати письменником до тернопільської театральної сцени

- Вячеславе Антоновичу, настільки вдалий вибір професії ви зробили самостійно, чи за чиєюсь підказкою?

- Правду кажучи, спочатку я мріяв навчатися на факультеті журналістики, ще й обов'язково у столиці. Хоча підсвідомо розумів, що мрія ця нездійсненна, адже в родині не було коштів на моє навчання. Та й журналістика не була для мене кінцевою метою. Я лише планував використати її як перелупку до кола письменників.

У дитинстві мріяв стати літератором. Трохи пописував віршики, потім взявся за роман про нашу родину, за мотивами батькових оповідок. Часу на пасовичі було багато, тож я навіть списав кілька учнівських зошитів. Саме так, на пасовичі. Батьки мої були простими селянами, тож змалечку привчили мене до праці. Тим паче, що серед чотирьох дітей у сім'ї я був найстаршим. Зважаючи на мої літературні починання, мене призначили редактором стіннівки в нашій сільській школі на Хмельниччині. А от розкриттю акторських здібностей завдячую вчительці української мови Лідії Петрівні Циганівській, яка записала мене в літературний гурток. А в ті часи було так заведено, що літературні гуртки мали періодично організовувати якісь тематичні вчорни чи показувати вистави. Зігравши кілька ролей, я відчуваю, що це моя стихія. Моїм першим учителем був Яків Іванович Горілий, керівник тамтешнього народного театру. Саме він порадив мені вступати до театального вишу і взявся за мою підготовку. На той час я працював у Кам'янець-Подільському міському будинку культури.

У театральну студію я був одним із 850-ти претендентів на 24 місця. Тож уявіть, якою радістю простого сільського хлопчика стала звістка, що його туди прийня-

ли. У 1969 р. успішно закінчив цей навчальний заклад і за розподілом потрапив до рідного Хмельницького театру, який нині носить ім'я Михайла Старицького. П'ять років віддав хмельницькій сцені, зіграв багато ролей, за які отримував різні відзнаки та премії, поки мене не запросили попрацювати в Тернопіль. І от з 1974 р. (уже пів століття!) Файне місто стало для мене рідним. Дебютною тут стала роль Платона Кречета у п'єсі українського драматурга Олександра Корнійчука.

- Як сприйняли ваше рішення ваші рідні?

- Мати давно розгледіла в мені акторський талант, тому підтримала мене. Батько ставився до цього дуже скептично, але перешкод не чинив. Уже згодом, побувавши на моїй першій професійній виставі, він сказав мені: "Сину, тепер я бачу, наскільки важкою є праця актора".

В актора усі ролі - його діти...

- У вашому репертуарі - понад сотню ролей. Їхній перелік легко можна знайти в різних джерелах інформації, тому не будемо ще раз перераховувати. Назвіть з них лише одну-дві, які вважаєте найулюбленішими, найближчими вам по духу.

- Навіть не знаю, чи зможу на це запитання відповісти так, як ви чекаєте. Я з багатодітною сім'єю, але наша мама любила всіх однаково. Хтось гарно вчився, хтось рубав дрова і приносив воду, хтось пас корови. Хтось із дітей, наприклад, приніс зі школи п'ятірку, мама глядила його по голові і казала: "Який ти молодець, ти так гарно вчився". Хтось міг принести двійку, але мама теж глядила його по голові і казала: "Ти такий молодець, мамин помічник. Дякую, що так багато справ зробив. А давай, ще щось разом зробимо"...

Я веду це до того, аби сказати, що в актора нема улюблених чи нелюблених ролей. Вони - його діти, він усіма однаково дорожить, бо в кожну з них вклав свій вели-

чезний труд.

- Можливо, є такі, за які вам зараз буває соромно?

- Знаю, на що ви натякаєте. Але ми жили в такі часи і такими були реалії життя... У рознарядках на репертуар тогочасних театрів обов'язково значилися кілька пропагандистських вистав. Тоді деякі актори пишались тим, що їм довіряли грати більшовицьких героїв. Зараз інші часи, комуністична ідеологія справедливо засуджена. Але я не з тих, хто любить приховувати якісь моменти своєї біографії. Так, я грав, наприклад, Павку Корчагіна. Люди ходили на нашу виставу, дарували свої оплески, оцінювали не так ідеологію самої п'єси, як нашу акторську гру. На щастя, комунізм опинився на задвірках історії. Ми маємо свою державу. Честь і слава нашим воїнам, нашим сучасним героям, які зараз боронять її від навали тих, які колись лукаво називали себе нашими "старшими братами".

Про ролі в реальному житті

- Що для професійного актора важче: вийти в роль, чи після вистави з неї вийти?

- Входить в роль дуже просто. Ви якщо зробили свою роль, то вона вже повністю володіє вами, досить лише в потрібний момент, переступаючи поріг сцени, натиснути в собі на якусь невидиму кнопку. І тоді ви вже не Вячеслав Антонович, а, наприклад, Іван Степанович Мазепа. Але це вже вищий пілотаж - втримати своєю свідомістю розуміння того, що ти зараз не є собою, а кимсь іншим. А виходити з ролі - для кожного індивідуально. Не існує такого правила, як шанобливо знйти з себе роль, наче костюм, і повісити у шафу до наступного разу. Буває так, що роль тебе відпускає ще по дорозі додому, а буває так, що тримає і наступного дня. Я теж іноді після вистави не можу довго заснути, бо намагаюся подивитися на свою гру збоку, проаналізувати її чи інші репліки, аби наступного разу зіграти це краще. Способи

виходу з ролі теж у кожного свої: хтось може просто лягти і розслабитися, хтось - випити склянку вина, хтось шукає розрядку у коханні.

- Чи ловили себе на тому, що іноді граєте роль в реальному житті?

- Друже, є така закономірність: якщо хтось полюбить грати в житті, то зазвичай він поганий актор на сцені. Справжні актори цінують власну особистість, тому в житті ніколи не грають, а залишаються собою. Як і я.

Про чесність

- Під завісу розмови згадаємо і про вашу педагогічну історію. Рішення зайнятися викладацькою діяльністю - це як своєрідний інстинкт продовження театального роду?

- Насправді все було дуже банально. Одного разу мене викликав тодішній художній керівник театру Михайло Форгель і запропонував зайнятися викладацькою діяльністю. Його слова були приблизно такими: "Ми потребуємо, щоб ви взяли групу, бо в нас старі театр". Я обіцяв подумати. Ми якраз їздили з гастролями до Львова, тож я вирішив порадитись із Федором Стригуном. Він мене переконав остаточно. І ось я вже понад 30 років займаюся педагогічною діяльністю. Я є професором кафедри театального мистецтва ТНПУ ім. В. Гнатюка (яку раніше дванадцять років очолював), веду свою школу.

Ця робота потребує дуже великої чесності до тих, кого ти приручаєш. До кожного майбутнього актора має бути індивідуальний підхід. Мої вихованці працюють у багатьох театрах різних міст нашої держави, дехто пробує свої сили на закордонних сценах. Восьмеро з них отримали звання заслуженого артиста України.

- Дякую за розмову!

Тарас КОМАРИНСЬКИЙ

Фонд «Покрова» - під покровом Пресвятої Богородиці

■ Засновник благодійного фонду "Покрова" народний депутат України Іван Чайківський, директорка фонду Любов Вовк від початку повномасштабної війни разом з доброчинцями постійно допомагають військовим на передовій. Вони відкрили "Школу пілотів дронів" для цивільного населення, де безкоштовно навчаються оператори безпілотників.

Фонд співпрацює з бригадою Національної гвардії України "Азов" і допомагає війнам. Гордістю Тернопілля є мужній захисник Маріуполя, командир батальйону бригади "Азов", бережанець Арсен Дмитрик. Під час благодійної акції фонд зібрав понад 3,5 мільйона гривень, відтак придбав чотири великих вантажних автомобілі, 50 тонн продуктів, медичні засоби та наплічники для ЗСУ. Недавно працівники фонду передали 50 дронів бійцям 33-ї окремої механізованої бригади, також бійці "Азову" отримали дорогівартісне військове спорядження.

Благодійний фонд "Покрова" роздав понад 45 тис. подарункових наборів дітям військових, маленьким друзям з інвалідністю, сиротам, дітям з родин біженців, учасникам християнських літніх таборів. Іван Чайківський, Любов Вовк разом із

волонтерами доставляють допомогу пораненим бійцям в шпиталі, знедоленим людям в будинки опіки. Тисячі дітей зі сходу та півдня України, сироти отримали подарунки в Бережанах. Благодійні заходи фонду підтримують українці, а також доброчинці зі США, Канади, Польщі та інших країн. Любов Вовк за жертвову працю отримала відзнаку від головнокомандувача ЗСУ "За сприяння війську". Також фонд отримав нагороди і подяки від командирів бойових бригад та воїнів з усієї України.

На Тернопільщині поважують дбайливого господаря землі Івана Чайківського, який також є секре-

тарем Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики. Він сприяє, щоб аграрії отримували державну підтримку, допомагає їм в налагодженні переробки та виробництва власної продукції, щоб в складні часи війни розвивалась і працювала українська економіка. Люди з вдячністю і шанобою пам'ятають, як в минулі роки Іван Чайківський відродив у містах і селах краю тваринницькі ферми, кооперативи та аграрні підприємства з виробництва м'ясної, молочної та рослинної продукції, пекарню, збудував нові торговельні центри, де продають місцеву продукцію. У Бережанах було відбудовано зруйно-

ване приміщення колишньої меблевої фабрики. Тут створили сучасний торговий комплекс, пекарню, ресторацію, готель, дитячий майданчик, відпочинкову зону. Бережанці отримали роботу і вносять свій внесок в соціально-економічний розвиток міста.

Одне з найбільших і найкращих підприємств в області - "Агропродсервіс" - яке 25 років тому заснував Іван Чайківський, з початку повномасштабного вторгнення скерувало для ЗСУ понад 112 мільйонів гривень допомоги. З перших днів великої війни підприємство надсилає тисячі продовольчих наборів мешканцям прифронтових областей. Генеральний директор підприємства "Агропродсервіс" Андрій Баран за жертвову допомогу для військових і дбайливу працю отримав відзнаку від 44-ї окремої артилерійської бригади. З нагоди 25-ліття компанії провели благодійний аукціон, на якому зібрали 270 тисяч гривень для воїнів. Також закупили 10 нових позашляховиків для двох батальйонів бригади "Азов".

Благодійний фонд "Покрова" працює під захистом та покровом Пресвятої Богородиці, яка прославлена в багатьох паломницьких місцях Тернопілля. Волонтери несуть промінчики розради, любові, милосердя у найважчі куточки. З підтримкою українців та діаспори, з людськими молитвами, зі щирою вдячністю від воїнів фонд щодня наближає українську перемогу.

Михайло МИХАЙЛИНИН